

BULVÁR A ETICKÝ KODEX

1. EVOKACE 15 min.

a) Úvodní sdílení 3 min.

Žáci se volně pohybují po třídě a sdělují si mezi sebou ve dvojicích své názory na otázky níže. Vždy po chvíli dá učitel znamení a studenti utvoří další dvojici a mluví s někým jiným:

Podle čeho určujete, co děláte dobře a co děláte špatně ve vašem životě? Existuje nějaký soubor pravidel, kterým se řídíte? Kde se tato pravidla berou?

(Cíl: uvědomit si, že zde existují normy chování, které nás naučili rodiče či učitelé a které jsou všeobecně respektované, např. když někoho potkáme, pozdravíme, nemůžeme nikomu ubližovat apod.; žáci také mohou dojít k tomu, že zde existuje zákon, který ukládá stát, za porušení zákona následuje trest)

b) Hromadné sdílení 2 min.

– sdílení toho, k čemu studenti došli

c) Společná diskuse 2 min.

Myslíte si, že i novináři se řídí nějakým souborem pravidel, která je třeba dodržovat při vydávání článků?

(Cíl: uvědomit si, že zde existuje novinářská etika; cílem této otázky je pouze zjistit, jestli podle žáků novináři používají nějaký soubor pravidel, nezmiňujte ještě, že novinář se řídí Etickým kodexem novináře)

d) Práce ve skupinách cca 3–4 žáci: 8 min.

Rozdělte žáky do skupin. Každá skupina má za cíl sestavit minimálně 3 pravidla (ale ideálně více), kterými by se měl dobrý novinář řídit, aby vydal zprávu, která je pro čtenáře podložená, objektivní a podstatná.

Svá pravidla by měli umět vysvětlit.

(Předpoklad: žáci by měli sestavit obdobná pravidla, která obsahuje právě Etický kodex novináře

– hlavní body: Právo občanů na včasné, pravdivé a nezkrácené informace. Požadavky na vysokou profesionalitu v žurnalistice. Důvěryhodnost, slušnost a serióznost zvyšují autoritu médií.)

ZDROJ:

Syndikát novinářů České republiky: Etický kodex. [online]. 2023 [cit. 2023-04-12]. Dostupné z: <https://www.syndikat-novinaru.cz/o-nas/etika/eticky-kodex/>

2. UVĚDOMĚNÍ 25 min

Poskytněte/přečtete/promítněte žákům zkrácený Etický kodex novináře. Žáci porovnávají svůj soubor pravidel s oficiálním Etickým kodexem novináře. Zaškrtávají ve svých pravidlech body, ve kterých se shodli. 5 min

Přišli jste na něco, co se v kodexu neobjevilo, ale vy si myslíte, že je to pro práci novináře důležité?

3. Bulvár & Etický kodex novináře 15 min.

Žáci dostanou dva texty – jeden z nich definuje základní znaky bulváru, druhý je ukázkou typického bulvárního článku z extra.cz.

Úkolem žáků je přečíst definici bulváru a vyznačit v něm klíčová slova – typické znaky bulváru. Poté mají přečíst bulvární článek a na konkrétních pasážích dokázat, že se jedná o bulvár.

Dodrжуje bulvár Etický kodex novináře? Proč ano, proč ne? Žáci argumentují na základě svých pravidel pro novináře i na základě Etického kodexu novináře.

Bulvár je médium, které přináší témata zpracovaná sen-
začním způsobem tak, aby zaujala co nejširší okruh čtenářů.

Namísto informací zprostředkovává pudové emoce (sex, násilí, krev).

Redaktoři bulváru aktivně vyhledávají zprávy o takzvaných celebritách, z jejich soukromí, publikuje o nich neautorizované, kusé a často lživé zprávy s odvoláním na neidentifikovatelný zdroj, např. na rodinného přítele, který si nepřál být jmenován. Bulvární tiskoviny na pultech snadno rozeznáme pro jejich výraznou grafickou barevnost, převažující obrazovou, fotografickou část nad textem a obří titulky působící na pudovou stránku člověka tématy o sexu, násilí a slovy vyvolávajícími zvědavost, zděšení, pohoršení, např.: ŠOK!!! Odhaleno...! V nápisu bývá použit nepodstatný detail, který celou informaci může zkreslit. Bulvár se pohybuje na hranici nebo za hranicí etických pravidel. Zobrazuje aktuality, jejichž význam s postupem času klesá. Zaměstnává fotografy zvané paparazzi.

ZDROJE:

Radana Štěpánková: Co je vlastně bulvár. [online]. 2023 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://radana-stepankova.blog.idnes.cz/blog.aspx?c=94472>; Wikipedie: bulvární médium. [online]. 2023 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bulv%C3%A1r%C3%AD_m%C3%A9dium

Žáci čtou, viz pracovní list.

Miláček všech obdivovatelů maximálního bizáru Adéla Pulcová alias Shopaholicadel (29) měla na Vánoce potřebu se celému národu pochlubit svou vkusnou štedrovečerní tabulí, která sestávala z kupovaného vlašáku a krajíce chleba na balící papíru (nebo ubrouscích). Výsměch českého internetu ji hluboce urazil, a tak přišla s vysvětlením, proč nemohla usmažit řízek. „Koncem ledna se stěhuju, už mám zabalenou pánev!“ řekla na Instagramu. Dočkala se opět jen pobavených reakcí.

David Zápál: (vzhledem k povaze následujícího úkolu není titulek uveden). [online]. 2023 [cit. 2023-02-26]. Dostupné z: <https://www.extra.cz/vanocni-chudoba-shopaholicadel-komicka-vymluva-proc-slavnostne-ve-cerela-vlasak-s-chlebem-c5a35>

Dodržuje bulvár etický kodex novináře? Proč ano, proč ne?

4. Clickbait – 5 min. (tento úkol lze v časové nouzi vynechat)

Každý žák má podle pravidel bulváru vymyslet k bulvárnímu článku o Shopaholicadael titulek vhodný do bulvárních novin extra.cz, učitel je poté seznámí s původním titulkem: **2 min.**

Vánoční chudoba Shopaholicadel: Komická výmluva, proč slavnostně večerela vlašák s chlebem.

Učitel položí otázku, zda se žáci někdy setkali s takovým článkem, který je nalákal k tomu, aby si jej rozklikli, ale pak se po rozkliknutí nic nedozvěděli, nebo byla informace po rozkliknutí jiná, nezajímavá, popř. plná reklam a bez sdělení, kvůli kterému článek původně rozklikávali? Je něco takového i v tomto titulku? (informace o chudobě Shopaholicadel – navozuje pocit, že daná osoba zchudla, ve skutečnosti tomu tak vůbec není)

Učitel seznámí žáky s pojmem clicbait.

Clickbait = poutavý titulek, který nutí čtenáře na něj kliknout. Může být ale jen jakousi „návnadou“, která nutí čtenáře kliknout a dozvědět se víc, ale po kliknutí se nic nedozví, cílem je zvýšit návštěvnost webu a příjem z reklam.

Další možné otázky:

Na čem clickbait staví?

Podává clickbaitový článek ve svém titulku zavádějící informace, popř. může být i titulek lživý?

5. REFLEXE 5 min.

Učitel vyzve žáky, aby zaznamenali své AHA momenty! Může jim pomáhat otázkami: Co jste si dnes uvědomili nového? Co si chcete z dnešní hodiny odnést? atd. – např. uvědomil jsem si, že je dobré přemýšlet o tom, na jaké titulky klikám; uvědomil jsem si, že dobrý novinář musí respektovat určitá pravidla... Každý žák by měl zaznamenat minimálně dva body, ideálně více. Následovat může kratičké hromadné sdílení těch, kteří své AHA momenty sdílet chtějí.